

บทที่ ๑

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาปัจเจกบุคคลให้มีความรับผิดชอบ และเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพเพื่อการพัฒนาประเทศ การให้การศึกษาจะต้องมุ่งให้เยาวชนตระหนักถึงอนาคตของชาติ โรงเรียนจึงจำเป็นต้องมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ โดยผ่านโครงการให้การศึกษาในโรงเรียน^๑ สำหรับประเทศไทย การศึกษาที่พึงประสงค์จะต้องเสริมสร้างความรู้ ความคิด ทักษะ และทัศนคติให้คนไทยรู้จักตนเอง รู้จักชีวิต เข้าใจสังคม และสิ่งแวดล้อมอันตนมีส่วนร่วมอยู่ และนำความรู้ความเข้าใจมาใช้แก้ปัญหา เสริมสร้างชีวิต และสังคมให้ดีขึ้น^๒ โดยเหตุที่ปัจจุบันปัญหาแวดล้อมที่สังคมไทยกำลังประสบอยู่ คือ ปัญหาอันเนื่องมาจากการเพิ่มประชากรได้เป็นไปอย่างรวดเร็ว ทั้งนี้ เนื่องจากกิจการทางการแพทย์และสาธารณสุขมีความเจริญก้าวหน้ามาก จึงทำให้อัตราการตายของประชากรลดลง อัตราการเพิ่มจึงสูงขึ้นตามลำดับ^๓ อันเป็นสาเหตุสำคัญประการหนึ่งที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องให้การศึกษาให้ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องประชากร เพื่อประชาชนจะได้ตระหนักถึงภาวะประชากร การ

^๑Pasat Perkembangan Kurikulum, "Population Education For Malaysian Schools. Rationale, Scope and Content," Kemeterian Pelajaran, Malaysia, 1974, p.8.

^๒คณะกรรมการวางแผนพื้นฐานเพื่อการปฏิรูปการศึกษา, "การศึกษาเพื่อชีวิตและสังคม," รายงานของคณะกรรมการวางแผนพื้นฐานเพื่อการปฏิรูปการศึกษา โรงเรียนพิบูลย์การทหารราบ, กรุงเทพฯ, มกราคม, ๒๕๑๘, หน้า ๘.

^๓วิศิษฐ์ ประจวบเหมาะ, "ประชากรของประเทศไทย," สำนักงานวางแผนการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, พระนคร, ๒๕๑๒, หน้า ๑๖๔-๑๗๐.

เปลี่ยนแปลงภาวะประชากรและผลที่ตามมาของการเปลี่ยนแปลงภาวะประชากร เพื่อให้เกิดทัศนคติที่รับผิดชอบ และตัดสินใจการปฏิบัติในทางที่รับผิดชอบและอย่างถูกต้องต่อภาวะประชากรนั้น ๆ^๑

รัฐได้ตระหนักถึงปัญหานี้เป็นอย่างดี ในระยะแรกได้ประกาศนโยบายประชากรอย่างเป็นทางการ เมื่อวันที่ ๑๗ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๑๓ ความว่า "รัฐบาลมีนโยบายที่จะสนับสนุนการวางแผนครอบครัวด้วยระบบสมัครใจเพื่อแก้ปัญหาต่างๆ เกี่ยวกับอัตราเพิ่มของประชากรที่สูงมาก อันจะเป็นอุปสรรคที่สำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมของประเทศ"^๒ หากพิจารณาแล้วจะพบว่า การวางแผนครอบครัวจำกัดอยู่แต่เฉพาะในกลุ่มที่สมรสและอยู่ในวัยเจริญพันธุ์เท่านั้น จึงทำให้การศึกษาเพื่อให้ประชาชนตระหนักถึงเรื่องประชากร ซึ่งเป็นปรากฏการณ์ทางสังคมที่แวดล้อมพวกเขาอยู่ไม่สัมฤทธิ์ผลเท่าที่ควร ทั้งนี้เพราะประชากรของประเทศไทยในปัจจุบันที่เป็นเด็กและเยาวชนไทยมีถึง ๔๔% ซึ่งจะต้องเติบโตเป็นผู้ใหญ่ในวันหน้า และจะต้องเป็นผู้ที่มีครอบครัว ถ้าเมื่อ ๔๔% นี้ จะรู้จักและเข้าใจปัญหาเสียแต่แรกแล้วก็จะช่วยกันแก้ปัญหาได้^๓

การเผยแพร่และให้บริการวางแผนครอบครัวนั้น ย่อมไม่เป็นการเพียงพอที่จะแก้ไขปัญหาการเพิ่มอย่างรวดเร็วของประชากร จึงจำเป็นต้องอาศัยกิจกรรมที่นอกเหนือ

^๑ ประภาเพ็ญ สุวรรณ, "การตัดสินใจ : สิ่ง que การศึกษาควจะเน้นและประชากรศึกษา" "วารสารประชากรศึกษา," ปีที่ ๒ ฉบับที่ ๒ มีนาคม ๒๕๑๔ หน้า ๔๐.

^๒ ชัยวัฒน์ ปัญจพงษ์, ประภาเพ็ญ สุวรรณ และณรงค์ เทียนส่ง, "ประชากรศึกษา," พิมพ์ครั้งที่ ๑, ไทยวัฒนาพานิช, กรุงเทพฯ, ๒๕๒๑, หน้า ๕.

^๓ ยูพา อุดมศักดิ์, "ปัญหาประชากร," การสัมมนาเรื่อง การวางแผนชีวิตในครอบครัว โครงการประชากรศึกษาและการวางแผนครอบครัว สภาสังคมสงเคราะห์, โรงพิมพ์บำรุงนุกูลกิจ, กรุงเทพฯ, เมษายน, ๒๕๑๔, หน้า ๔๑-๔๒.

ไปจากการวางแผนครอบครัว ที่เรียกว่า "beyond family planning" ซึ่งประชากรศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของโครงการนี้ การให้ประชาชนได้รับรู้และเข้าใจปัญหาประชากร ซึ่งครอบครัว ชุมชนและโลกกำลังประสบอยู่โดยผ่านทางระบบการศึกษาในโรงเรียนจะช่วยให้การวางแผนครอบครัวและกิจกรรมทางประชากรในด้านต่าง ๆ กลายเป็นวิถีชีวิตของประชาชนในสังคมนั้น ๆ การเผยแพร่ความรู้ดังกล่าวโดยผ่านทางสื่อมวลชน ทำให้ไม่สามารถควบคุมผู้รับข่าวสารได้ เด็กอาจได้รับข้อมูลเหล่านั้นโดยบังเอิญ ซึ่งอาจจะเป็นผลเสีย จึงควรให้การศึกษามีระบบโดยผ่านโครงการประชากรศึกษาที่ได้มีการวางแผนต่าง ๆ อย่างดีอยู่แล้ว^๑ ด้วยเหตุนี้หลังจากประกาศนโยบายประชากรแล้ว อีก ๕ ปีต่อมาคือในปี พ.ศ. ๒๕๑๘ รัฐจึงได้ประกาศนโยบายประชากรศึกษาขึ้นดังนี้ "รัฐบาลมีนโยบายที่จะสนับสนุนการจัดประชากรศึกษาทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน เพื่อให้ประชาชนเกิดความรู้ ความคิด ความรู้สึกรับผิดชอบ และสามารถตัดสินใจได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันจะนำไปสู่พฤติกรรมซึ่งจะช่วยแก้ไขผ่อนคลายปัญหาอันเกิดจากความไม่สัมพันธ์ระหว่างประชากรทรัพยากร และคุณภาพชีวิตที่มีต่อบุคคล ครอบครัว ชุมชนและประเทศชาติ"^๒ และทางกระทรวงศึกษาธิการก็ได้กำหนดให้ประชากรศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรการสอนในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาแล้ว

^๑Visid Prachuabmoh, "Population Education. Its definition, objectives and Strategies," Paper presented to the First International Association for World Peace Asian Convention. Bangkok, Thailand, November, 1972 (IPS Reprint No. 659) p. 3-4.

^๒Gopal D. Rao, "Population Education," A Guide to Curriculum and Teacher Education - Sterling, First Edition, Publisher PVT Ltd., New Delhi, 1974, p.24-25.

^๓ชัยวัฒน์ ชาญพงษ์, ประภาเพ็ญ สุวรรณ และณรงค์ เทียนสังข์ "ประชากรศึกษา," หน้า ๕.

ถึงแม้จะไม่มีหลักฐานที่แน่นอนที่จะยืนยันได้ว่าการศึกษาด้านประชากรศึกษาจะเป็นวิธีการที่ดีที่สุดก็ตาม แต่ก็มีเหตุผลที่เชื่อได้ว่า ผู้ที่มีประสบการณ์ทางการศึกษา จะมีความสามารถในการตัดสินใจได้อย่างมีเหตุผลกว่าผู้ที่ไม่เคยได้รับการศึกษามาก่อนเลย^๑ แม้ว่าในขณะที่กำลังศึกษาเล่าเรียนอยู่ การตัดสินใจเกี่ยวกับประชากร อาจจะยังไม่เกิดขึ้น แต่อย่างไรก็ตาม เมื่อถึงโอกาสอันควร ทุกคนก็จะต้องตัดสินใจเกี่ยวกับปัญหานี้อย่างหลีกเลี่ยงไม่พ้น และเมื่อถึงโอกาสนั้น ความรู้ความเข้าใจที่ได้รับจากการศึกษานี้ จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการตัดสินใจ^๒

โดยสรุป จะเห็นได้ว่าการศึกษาด้านประชากรศึกษาเป็นการเตรียมคนรับปัญหา มิใช่เป็นการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า แต่เป็นการปลูกฝังตั้งแต่ต้นให้มีทัศนคติและความคิดที่ถูกต้อง การแก้ปัญหาเฉพาะหน้าในเรื่องให้ความรู้ด้านการคุมกำเนิดและวางแผนครอบครัวจะได้ผลเพียง ๒๐% แล้วหยุดชะงัก ผู้การให้การศึกษายิ่งเสียแต่เงิน ๆ ไม่ได้ เพราะได้ผลแน่นอนและถาวรกว่า^๓ โดยเหตุที่การให้การศึกษาด้านประชากรศึกษาเป็นขบวนการสำคัญที่จะปลูกฝัง ความรู้ ความเข้าใจ ทัศนคติ และความรับผิดชอบในเรื่องประชากรให้แก่เด็ก ซึ่งจะเป็นผู้นำและรับผิดชอบอนาคตของชาติในภายหน้า ดังนั้น ความรู้ ความเข้าใจ และทัศนคติของครูต่อ

^๑J.E. Jayasuriya, "Some Considerations Relevant to the Formulation of a National Programme of Population Education," รายงานการประชุมคณะทำงานเรื่องประชากรศึกษา, สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ, กรุงเทพฯ , ๒๕๑๔, หน้า ๓๔.

^๒ถลอง บุญญานันต์ และคณะ, "ประชากรศึกษา," ฉบับปรับปรุงใหม่, พิมพ์ครั้งที่ ๒, เจริญรัตน์การพิมพ์, กรุงเทพฯ , สิงหาคม, ๒๕๑๔, หน้า ๖.

^๓วิศิษฐ์ ประจวบเหมาะ, "ประชากรศึกษากับการวางแผนครอบครัว," บทบาทของครูคหกรรมศาสตร์กับประชากรศึกษาและการวางแผนครอบครัว, กรมอาชีวศึกษา, กระทรวงศึกษาธิการ, กรุงเทพฯ , ๒๕๑๖, หน้า ๗๗.

ประชากรศึกษา ซึ่งเป็นหลักสูตรใหม่ในระบบการศึกษาในโรงเรียน จึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง ต่อความสัมพันธ์ในการปลูกฝังความรู้ด้านประชากรศึกษาแก่เด็ก เพราะครูเป็นตัวแทนในการฝึกอบรมทางสังคม (Socializing Agent) ที่สำคัญ ทั้งยังเป็นผู้ใช้หลักสูตร เป็นผู้สร้างบรรยากาศในห้องเรียนสำหรับเด็ก และเป็นผู้ชักจูงให้นักเรียนเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ หากคราบใดที่ครูยังมองไม่เห็นความสำคัญของการให้การศึกษาทางด้านประชากรศึกษาแก่เด็ก หรือขาดความรู้ ความเข้าใจและทัศนคติที่ไม่ดีต่อการให้การศึกษาทางด้านประชากรศึกษาแล้ว ก็คาดว่าเด็กจะไม่ได้รับความรู้ ความเข้าใจในเรื่องประชากรได้ดีเท่าที่ควร หรืออาจมีทัศนคติไปในทางตรงกันข้ามกับความมุ่งหวังในการให้การศึกษา ซึ่งจะมีผลให้เกิดความสูญเปล่าทางการศึกษา และจะมีผลสืบเนื่องให้เกิดความล้มเหลวในส่วนที่เกี่ยวกับนโยบายประชากรศึกษาและนโยบายประชากรของประเทศ

ผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องความรู้ ความเข้าใจ และทัศนคติที่มีต่อประชากรศึกษา นี้ ได้มีนักวิชาการ หน่วยงาน สถาบันการศึกษาทั้งภายในประเทศและภายนอกประเทศทำการศึกษาริวิจัยไว้บ้างแล้ว ซึ่งพอจะนำมาเป็นแนวทางในการพิจารณาศึกษาได้ ดังต่อไปนี้

๑. ลักษณะทางสังคม

๑.๑ การศึกษา จากการศึกษาผลการวิจัยทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ พบว่าการศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อความรู้ ความเข้าใจ และทัศนคติต่อประชากรศึกษา ดังตัวอย่างเช่น ในประเทศไทย มหาวิทยาลัยสมมติศ พบว่า ครูที่มีพื้นความรู้ระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่าอนุปริญญาทางการศึกษาหรือเทียบเท่า และประกาศนียบัตร

^๑T.S. Mehta, "Developing Curriculum in Population Education" National Seminar on Population Education, Printing Press Institute for the Deaf, New Delhi, 1969, p.2.

ทางการศึกษา จะมีทัศนคติต่อการวางแผนครอบครัวไปในทางที่เห็นด้วยมากกว่าครูที่มีพื้นความรู้ต่ำกว่าประกาศนียบัตรทางการศึกษาอย่างมีนัยสำคัญ ($p > .00$)^๑ นายแพทย์ เทพนม เมืองแมน พบว่าร้อยละ ๔๕ ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายเห็นว่า ควรสอน "ประชากรศึกษา" ในโรงเรียนทั่วประเทศ โดยเริ่มสอนระดับมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ผู้ที่เหมาะสมจะสอนวิชานี้ คือ ครูที่ได้รับการอบรมด้านประชากรศึกษามาอย่างดีแล้ว^๒ การศึกษาเรื่อง "ความรู้ เจตคติ และความเชื่อของนักศึกษาวิทยาลัยครูและนักศึกษาวิทยาลัยวิชาการศึกษาที่มีต่อประชากรศึกษาและการวางแผนครอบครัว" พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่สนับสนุนให้มีการสอนประชากรศึกษาในโรงเรียน เพราะความรู้นี้จะทำให้ปัญหาที่เกิดจากการเพิ่มประชากรลดลง^๓ ประเทศอินเดีย M.J. Pathak พบว่า ผู้ที่ไม่ได้รับการศึกษาให้ความสนใจเรื่องเกี่ยวกับประชากรในระดับครอบครัวอย่างมาก แต่เมื่อการศึกษายังสูงระดับความสนใจในเรื่องประชากรยิ่งสูงขึ้นเป็นเงาตามตัว^๔ ระหว่างปี ค.ศ. ๑๙๖๖-๑๙๖๗ Dr. Mrs. M.S Warty พบว่า ผู้มีการศึกษาสูง มีทัศนคติในทางที่เห็นด้วยและยอมรับเรื่องครอบครัวขนาดเล็กมากกว่าผู้มีการศึกษาน้อย และมารดาที่ไม่ต้องการให้บุตรได้รับความรู้ดังกล่าวส่วนใหญ่เป็นผู้ที่ไม่ได้รับการศึกษา ขณะที่มารดาที่ต้องการให้บุตรได้รับความรู้ดังกล่าวส่วนใหญ่

^๑ยูพา อุดมศักดิ์, ประภาเพ็ญ สุวรรณ, "การสำรวจความรู้ ทัศนคติ และการปฏิบัติของครูและผู้บริหารการศึกษาระดับประถมศึกษา เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว," วารสารประชากรศึกษา ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๔ มีนาคม ๒๕๑๗ หน้า ๒๔๑.

^๒ประภาเพ็ญ สุวรรณ, "การตัดสินใจ, สิ่งที่ต้องการศึกษาควรจะเน้นและประชากรศึกษา" หน้า ๑๑๔.

^๓มาลี สมิธสัมพันธ์, "ความรู้ เจตคติ และความเชื่อของนักศึกษาวิทยาลัยครูและนักศึกษาวิทยาลัยวิชาการศึกษาที่มีต่อประชากรศึกษาและการวางแผนครอบครัว" วารสารประชากรศึกษา, ปีที่ ๔, ฉบับที่ ๓, มิถุนายน, ๒๕๒๒ หน้า ๖๔.

^๔M.J. Pathak, "A Study of Population Awareness Among Fathers of Students of Standard x at Varnama Village" A Dissertation, Faculty of Education and Psychology, University of Baroda, Baroda, April, 1971. p. 104-105.

จบการศึกษาระดับ ๕-๑๑ (Standard v-xi) มาแล้ว^๑ การศึกษาความตระหนักต่อเรื่องประชากรของนักเรียน ครู และผู้ปกครองใน GOA พบว่า นักเรียนระดับ ๗ ถึง ๗๐% มีความตระหนักต่อปัญหาประชากรเป็นอย่างดี และ ๘๖.๑% เห็นด้วยกับการมีครอบครัวขนาดเล็ก^๒ ในปี ค.ศ. ๑๙๖๘ มหาวิทยาลัยมิชิแกนและมหาวิทยาลัยบาโรดา ได้ทำโครงการวิจัยร่วมกัน พบว่า นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นจำนวน ๒๕ คน จาก ๒๕ คน ตอบว่า ประชากรเป็นปัญหาที่สำคัญมากที่สุดปัญหาหนึ่งของอินเดีย ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาการว่างงาน การขาดแคลนอาหารและการมีนักเรียนมากเกินไป^๓ ร้อยละ ๔๔ ตอบว่า การเพิ่มประชากรในประเทศก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ซึ่งประเทศอินเดียควรแก้ไขเสียแต่เนิ่น ๆ^๔ และส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการสอนเรื่องการวางแผนครอบครัวในโรงเรียน โดยสอนระดับชั้น ๑๑

^๑S.S Baxi, "A Study of Population Awareness Among the Mother of STDXth Students of the Varnama High School," A Dissertation, Faculty of Education and Psychology, University of Baroda, Baroda, April 1971, p.38.

^๒Shri K.P. Salkar, "Population Awareness Among School Students, Teachers and Parent in GOA," The Journal of Family Welfare Personal, Marital & Sociological, Vol. xxi, No.4, June 1975, p.52.

^๓Chaiwat Panjapongse, Narong Tiensong, "Thailand : Population and Population Education," First edition, Thai Wetana Panich Co.Ltd, Bangkok, 1976, p.60.

^๔Thomas Poffenberger and Kim Sebaly, "The Socialization of Family Size Value : Youth and Family Planning in Indian Village," Michigan Papers on South and Southeast Asia. No.12, Ann Arbor, Michigan, 1976, p.15.

หรือต่ำกว่า^๑ Patel พบว่า นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นส่วนใหญ่ตอบว่าปัญหาการเพิ่มประชากร เป็นปัญหาสำคัญของอินเดียรองจาก การขาดแคลนอาหารและความยากจนในประเทศ^๒ ประเทศอินโดนีเซีย ระหว่างปี ค.ศ. ๑๙๗๐-๑๙๗๑ Tijikini Foundation ศึกษา พบว่า นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย มีระดับความสามารถที่จะเรียนความคิดรวบยอดทางด้านประชากรและสถิติพื้นฐานด้านประชากรในส่วนที่เกี่ยวกับการเพิ่มประชากรได้ดีกว่านักเรียนชั้นปีที่ ๓^๓ ในสหรัฐอเมริกา พบว่า ประมาณ ๓ ใน ๔ ของครูที่ได้รับการอบรมหรือเคยร่วมปฏิบัติงานด้านประชากร ตอบว่าสอนประชากรศึกษาในโรงเรียนโดยสมัครใจ เนื่องจากมีความตระหนักต่อปัญหาประชากร^๔

^๑Thomas Poffenberger and others, "Population Awareness Among Secondary Students in an Indian Village : A preliminary report," School of Education and Center for Population Planning, University of Michigan, August, 1970, p.146.

^๒Vithalbhi R. Patel, "A Study of Population Awareness of Pupils of STDx At Varnama High School," A Dissertation, Faculty of Education, and Rarcda. BARODA, 1971 p.60.

^๓M.A. Nazie and Others, "A Case Study on the Development of School Population Education," The Tijikini Foundation School in Indonesia. Reading on Population Information and Education. New York, June, 1973, p.408-409.

^๔Susan O Gustavus and Carl A Huether, "Population Education in US Schools : A Status Report," Family Planning Perspective, Vol. 7. No.5. September/October, 1975, p.205.

๔

ประเทศเกาหลี ผลการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องทัศนคติและพฤติกรรมของครูระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายต่อประชากรศึกษาและการวางแผนครอบครัว พบว่า ครูที่เคยเรียนเกี่ยวกับเนื้อหาทางประชากรในโรงเรียนมาก่อน ๘๖% เห็นว่าควรจัดให้มีการสอนประชากรศึกษาในโรงเรียน และครูที่เคยร่วมสัมมนาทางด้านประชากร ๘๓% ตอบว่าควรเพิ่มเนื้อหาทางด้านประชากรในหลักสูตรของโรงเรียน^๑ ในปี ค.ศ. ๑๙๗๐ Central Education Research Institute พบว่า นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายประมาณ ๗๐% เห็นว่าขนาดประชาชนสำหรับประเทศเกาหลีควรน้อยกว่าที่เป็นอยู่^๒ และ Korean Educational Development Institute พบว่า นักเรียนประถมศึกษา ๑๗.๗% ตอบว่าการเพิ่มประชากรมีผลกระทบต่อปัญหาสังคม เมื่อเปรียบเทียบกับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น (๑๘.๐%) นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย (๒๐.๒%) และครู (๒๑.๓%) ความตระหนักในเรื่องนี้มีระดับสูงมากสำหรับนักเรียนที่บิดามารดามีการศึกษาคำ^๓

^๑Tae Ryong Kim and Kyoung Sik Cho, "Kenowledge, Attitude and Behavior of Middle and High School Teacher with Regard to Population and Family Planning Education," Korea, December, 1970. p.58-60.

^๒Dr. Hyun Ki Park. "Population Education in the Formal School System of Korea; A Review," New Horizons in Population Education : An Exploration of Community Approaches to Young People Tokyo, 1973, p.46.

^๓Se Ho Sin and others, "A Survey on Population Conciounese of Students' and Teachers' in the Elementary and Secondary Schools," Korea, December, 1976, p.7.

มหาวิทยาลัยเกาหลี พบว่า ๘๓.๘% ของนักศึกษาทั้งหมดเห็นว่าปัญหาประชากรเป็นปัญหา
รุนแรง ๘๒.๖% ต้องการเข้าร่วมฟังการบรรยายในวิชาประชากรศึกษา และ ๖๙.๔% เคย
เข้าฟังการบรรยายมาแล้ว^๑ ใน ปี ค.ศ. ๑๙๗๕ Yonsei University พบว่า
นักศึกษาที่เลือกเรียนวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์เป็นวิชาเอกมีระดับความรู้ต่อเรื่อง
ปัญหาประชากรและการวางแผนครอบครัว ต่ำกว่านักศึกษาที่เรียนวิชาวิทยาศาสตร์ธรรมชาติ^๒
Lee พบว่า นักศึกษาวิชาพยาบาล ๑๙.๖๔% และนักศึกษาเภสัชศาสตร์ ๑๙.๔๘% ใน
มหาวิทยาลัยแห่งชาติเซอูล เห็นด้วยกับการวางแผนครอบครัวและการใช้วิธีการคุมกำเนิด
ใกล้เคียงนักศึกษาคู ๑๙.๗๔% นักศึกษาทุกสาขาวิชาเห็นว่าประชากรศึกษาเป็นวิธีที่ดีที่สุด
ที่จะแก้ปัญหประชาการ และส่วนใหญ่เห็นว่าโรงเรียนควรเป็นแหล่งถ่ายทอดความรู้ด้านเพศ
และการวางแผนครอบครัว^๓

๑.๒ เขตที่อยู่อาศัย การศึกษาวิจัยของคณะบุคคลหน่วยงานและสถาบันต่าง ๆ
พบว่าประชาชน นักเรียน และครูในเขตเมืองและเขตชนบทมีความรู้ ความเข้าใจ และมี
ทัศนคติที่ดีต่อเรื่องประชากรแล้วและมักพบว่าประชาชน นักเรียนและครูในเขตชนบทมี
มีความรู้ ความเข้าใจ เรื่องเกี่ยวกับประชากรได้ดีกว่าประชาชน ครู และนักเรียนใน

^๑Population Education Committee, Korea University "Progress Report For Population Education Projects;" Korea University, 1976 p.3-5.

^๒Ransoo Kim, Tae Dong Chung, "An Exploratory Study to Develop Effective Population Education Program For University Students," Yonsei University, Seoul, Korea, June 1976 p.66-67.

^๓Kyung Sik Lee, "Relationships Between Speciazation and Attitude Toward Population Related Issue Among Professional Students in Korea," Journal of Family Planning Studies, Volume 2, June, 1975, p.185.

ชนบท ดังตัวอย่างเช่น ประเทศไทย มหาวิทยาลัยมหิดล พบว่า ผู้บริหารการศึกษาระดับ
 ประถมศึกษาได้อินวิธีป้องกันการตั้งครุภัณฑ์เป็นจำนวนร้อยละมากกว่าครูประถมศึกษาทุกวิธี
 ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะผู้บริหารการศึกษาส่วนมากอยู่ในเมือง^๑ ประเทศอินเดีย M.J.Pathak
 พบว่า บิดาของเด็กนักเรียนชนบท ๖๓.๖% เห็นว่า ควรสอนความคิดรอบยอดด้านประชากร
 ศึกษาในระดับประถมศึกษาและอีก ๕๔.๕% เห็นว่าควรสอนเรื่องดังกล่าวระดับมัธยมศึกษา^๒
 Miss S.S. Baxi พบว่า มารดาของเด็กนักเรียนในชนบท ๓๔ คน (๓๖%) เห็นว่าการ
 เพิ่มประชากรอย่างรวดเร็วเป็นปัญหาสำคัญมากประการหนึ่งของอินเดีย และ ๑๐๐% ตระหนัก
 ด้ว่าการเพิ่มประชากรอย่างรวดเร็วก่อให้เกิดปัญหาในหมู่บ้าน^๓ นอกจากการวิจัยนี้แล้วยังมี
 ผลการวิจัยอื่นอีก คือ Mrs.Kusum R. Seth's พบว่า ครูชนบท ๖๕% เห็นด้วยกับการ
 ปลุกฝังให้เด็กสนใจเรื่องประชากรศึกษา ๗๕% เห็นว่าประชากรศึกษาจะช่วยแก้ปัญหาการ
 เพิ่มประชากร ๖๐% ต้องการให้เพิ่มเนื้อหาประชากรในหลักสูตร ๕๔% เห็นด้วยกับข้อความ
 ที่ว่า "รัฐบาลควรใช้การศึกษาเป็นเครื่องมือในการแก้ปัญหาประชากร โดยจัดอยู่ในระบบ
 โรงเรียน"^๔ ประเทศเกาหลี ค.ศ. ๑๙๗๑ Central Education Research Institute
 พบว่า ครูที่อยู่ในเมืองเห็นว่าประเทศเกาหลี ควรมีประชากรน้อยกว่าปัจจุบัน เป็นจำนวน

^๑ยูพา อุดมศักดิ์ และประภาเพ็ญ สุวรรณ, "การสำรวจความรู้ ทัศนคติ และ
 การปฏิบัติของครูและผู้บริหารการศึกษาระดับประถมศึกษา เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว."
 หน้า ๒๔๑.

^๒M.J. Pathak "A Study of Population Awareness Among Fathers
 of Students of Standard x at Varnama Village," p.100.

^๓S.S Baxi, "A Study of Population Awareness Among the Mother
 of STD xth Students of the Varnama High School," p.88-92.

^๔Ibid., p.46.

ร้อยละของผู้ตอบมากกว่าครูที่อยู่ในชนบท และต่างก็มีความเชื่อเหมือนกันว่าปัญหาประชากร เป็นปัญหาที่รุนแรง^๑ ในเดือนพฤษภาคม ค.ศ. ๑๙๗๔ ได้มีการศึกษาความคิดเห็นของผู้นำ ชนบทต่อปัญหาประชากร การวางแผนครอบครัว และคุณค่าของบุตร พบว่า ๓ ใน ๕ ของ ผู้นำในชนบท เห็นว่าการเพิ่มประชากรเป็นปัญหาที่รุนแรงกว่าปัญหาสังคมอื่น ๆ และผู้นำชนบท เป็นกลุ่มที่มีความเห็นสูงสุดว่าการเพิ่มประชากรเป็นปัญหารุนแรง^๒ ในปี ค.ศ. ๑๙๗๖ Korean Educational Development Institute พบว่า เด็กเรียนในชนบท ๑๘.๔๕% เห็นว่าการเพิ่มประชากรก่อให้เกิดปัญหาสังคมใกล้เคียงกับเด็กเรียนในเขตเมืองเล็ก (๑๗.๘๒%) และเด็กเรียนเขตเมืองใหญ่ ๆ ๓๖.๘๑) การสำรวจความรู้ ที่สนใจของครูมัธยมศึกษาต่อปัญหาประชากร พบว่า ครูที่มีภูมิลำเนาในเมืองตระหนักต่อปัญหา การเพิ่มประชากรมาก และต้องการให้มีการสอนประชากรศึกษาในโรงเรียนเป็นอย่างมาก

^๑Central Education Research Institute : "Projection Curriculum Improvements for Population Education in the Elementary and Secondary Schools of Republic of Korea," The First Stage Final Report 1971, Seoul, Korea, 1971 p.14-16.

^๒Kap Suk Koh and Hee Wan Kwon, "A Study of the Elities' Opinion REgarding the Population Problem, Family Planning and the Value of Children," Korean Institute of Family Planning, Seoul, December 1974 p.131.

^๓Se Ho Sin and others, "A Survey of Population Concicusness of Students' and Teachers' in the Elementary and Secondary School," p.7.

^๔Young Horn Park and others, "Project Report : A Survey on the secondary school Teacher's Knowledges of, And Attitude Toward, Population Problem," Seoul National University, March, 1975, p.24.

การสำรวจทัศนคติของครูประถมศึกษาและมัธยมศึกษาต่อประชากรศึกษา พบว่า ครูที่มีภูมิลำเนา
ในเขตเมืองใหญ่ (๘๕.๒%) และในเขตชนบท (๘๗.๔%) ดันตัวต่อการสอนประชากรศึกษา
มากกว่าครูในเขตเมืองเล็ก (๘๒.๘%)^๑ ในสหรัฐอเมริกา ปี ค.ศ. ๑๙๗๑ ได้มีการสำรวจ
ความรู้ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในมลรัฐนิวยอร์กและนิวเจอร์ซีย์ พบว่า นักเรียนใน
เขตเมืองและเขตชานเมือง ๔๓% มีความรู้เกี่ยวกับประชากรน้อยมากหรือแทบไม่มีเลย^๒

๑.๓ ลักษณะงานที่ทำ การวิจัยโดยทั่วไป พบว่า ลักษณะงานที่ทำเป็นปัจจัยที่
สำคัญประการหนึ่ง ที่มีอิทธิพลต่อความรู้ ความเข้าใจและทัศนคติต่อเรื่องประชากร ดัง
ตัวอย่าง เช่น ประเทศไทย มหาวิทยาลัยมหิดล พบว่า กลุ่มผู้บริหารการศึกษา ๔๐.๒% มีความ
ตั้งใจในการทำกิจกรรมด้านประชากรศึกษาใกล้เคียง กลุ่มครูประถมศึกษา ๔๐.๐๓% ทั้งสอง
กลุ่มเห็นด้วยว่า ประชากรศึกษาและโรงเรียนมีบทบาทในการสนับสนุนนโยบายของประเทศ^๓
การสำรวจความรู้ ทัศนคติและความเชื่อของครูมัธยมศึกษาต่อประชากรศึกษาและการวาง-
แผนครอบครัวในประเทศไทย พบว่า ครูมัธยมศึกษาสนับสนุนให้มีการสอนประชากรศึกษาแก่
เด็กและเยาวชนในโรงเรียน เพราะจะช่วยแก้ปัญหาประชากร ๓๔% เห็นว่าควรสอน

^๑Socil Kim and others, "Finding on Demonstration of
Population Education in Elementary and Secondary Schools," Korean
Educational Development Institute, Seoul, Korea, December, 1976,
p.17.

^๒Stephen Viederman, "Need Research in Population Education,"
The Journal of Environmental Education, Volume 4, Number 4, Summer,
1973, p.1.

^๓ยุพา อุดมศักดิ์ และประภาเพ็ญ สุวรรณ "การสำรวจความรู้ ทัศนคติและการ
ปฏิบัติของครูและผู้บริหารการศึกษาระดับประถมศึกษา เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว" หน้า

ตั้งแต่ประถมศึกษาถึงมหาวิทยาลัย^๑ สมคิด อิศระวัฒน์ พบว่า ครูสังคมศึกษาและนักการศึกษา
ศึกษายอมรับในวิธีการสอดแทรกประชากรศึกษาในหลักสูตรทางสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษา
ตอนต้น^๒ กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการได้สำรวจความคิดเห็นของครู อาจารย์
ผู้บริหารและนักการศึกษา เกี่ยวกับการสอนประชากรศึกษาในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา
พบว่า การสอนประชากรศึกษาในระดับประถมศึกษาตอนต้น ความเห็นก้ำกึ่งกันอยู่ ๓๕.๖%
เห็นว่า การสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ๔๙.๘% เห็นว่าควรสอนระดับมัธยมศึกษาตอน-
ปลายและ ๒๕.๘% เห็นว่าควรสอนระดับอุดมศึกษา^๓ มหาวิทยาลัยมหิดล พบว่า ผู้สอนใน
มหาวิทยาลัยหรือวิทยาลัย และผู้บริหารการศึกษาส่วนภูมิภาค ๙๖% ต้องการให้มีการดำเนินการ
เกี่ยวกับประชากรศึกษา ๔๗% เห็นควรเร่งรัด และ ๔๙% เห็นควรดำเนินการแบบค่อยเป็น
ค่อยไป^๔ ประเทศอิหร่าน Robert Gillespie และ Mohdi Loghmani พบว่า

^๑ศุภชัย ศุกรวรรณ และบุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์ "ความรู้ ทัศนคติ และความ
เชื่อของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีต่อประชากรศึกษาและการวางแผนครอบครัว," วารสาร
ประชากรศึกษา ปีที่ ๔ ฉบับที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๐ หน้า ๕๓-๕๗.

^๒สมคิด อิศระวัฒน์, รายงานการวิจัยเรื่อง "การสอดแทรกประชากรศึกษาใน
หลักสูตรสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น." วารสารประชากรศึกษา, ปีที่ ๑, ฉบับที่ ๕,
พฤษภาคม, ๒๕๑๗, หน้า ๓๐๘.

^๓กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ "รายงานผลการวิจัย ตามโครงการศึกษา
ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับประชากรศึกษา : แนวการจัดประชากรศึกษาสำหรับระดับประถมศึกษา
และมัธยมศึกษา," โรงพิมพ์จุฬาสภา, กรุงเทพฯ, มิถุนายน ๒๕๑๗ หน้า ๓๑.

^๔ยุพา อุดมศักดิ์ และคณะ, "รายงานการวิจัย การยอมรับสภาวะและปัญหา
ประชากรและความคิดเห็นเกี่ยวกับประชากรศึกษาของกลุ่มผู้สอนในมหาวิทยาลัยหรือวิทยาลัย
และกลุ่มผู้บริหารการศึกษาส่วนภูมิภาค," วารสารประชากรศึกษา, ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๑,
กันยายน ๒๕๑๖ หน้า ๓๔-๓๖.

ครูประถมศึกษาและมัธยมศึกษาใน Esfahan ส่วนใหญ่เชื่อว่าประชากรในประเทศอิหร่าน
 เพิ่มขึ้นเร็วเกินไป และครูประถมศึกษามีความรู้เรื่องประชากรดีกว่าครูมัธยมศึกษา^๑
ประเทศอินเดีย การศึกษาความตระหนักต่อเรื่องประชากรของนักเรียน ครู และผู้ปกครอง
 ใน GOA พบว่า ครูมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย ๗๓% ต้องการให้สอนประชากรศึกษา
 ในโรงเรียน ๖๗.๖% ต้องการให้สอดแทรกประชากรศึกษาในวิชาอื่น ๔๔.๔% ต้องการให้
 สอนระดับ ๘ หรือสูงกว่าระดับ ๘ ขึ้นไป^๒ Bombay Family Planning Center พบว่า
 ครูมัธยมศึกษาตอนปลาย ๔๔% เห็นว่าอินเดียประสบปัญหารุนแรงเนื่องจากการเพิ่มประชากร
 อย่างรวดเร็ว^๓ และ ๗๒.๔% เห็นด้วยกับการสอนประชากรศึกษาในโรงเรียน เกือบ ๔๔%
 ของครูทั้งหมดเห็นว่าโรงเรียนควรจะให้เด็กตระหนักต่อปัญหาประชากรก่อนที่จะสำเร็จ
 การศึกษา^๔ ในเดือนพฤษภาคม ค.ศ. ๑๙๗๕ ได้มีการศึกษาทัศนคติของผู้นำทางสังคมต่อ
 เรื่องปัญหาประชากร การวางแผนครอบครัวและคุณค่าของบุตร พบว่า ๑ ใน ๔ ของผู้ทำงาน
 ทางศาสนามีทัศนคติต่อต้านการสอดแทรกประชากรศึกษาในโรงเรียนและ ๑ ใน ๑๐ ของ

005048

^๑Robert Gillespie and Mehdi Loghmani, "The Esfahan Communications Projects", Esfahan, Iran, May, 1972, Appendix 2, p.1.

^๒Shri K.R. Salkar, "Population Awareness Among School Students, Teachers and Parent in Goa," p.52-53.

^๓S.S. Baxi, "A Study of Population Awareness Among the Mother of STDxth Students of the Varnama High School," p. 39.

^๔Shri K. Balasubramanian and others, "A Study of the Reactions of High School Teachers to Population Education As An Integral Part of the Curriculum," The Journal of Family Welfare, Personal Marital and Sociology, Vol XVII, No.2, December, 1970, p. 48-49.

ผู้ทำงานด้านวารสาร เห็นว่าควรต่อต้านการวางแผนครอบครัว^๑ มหาวิทยาลัยมิชิแกนและมหาวิทยาลัยบาโรคา ได้ทำการวิจัยร่วมกัน พบว่า ครูมัธยมศึกษาในเขตชนบท ๘ คน จาก ๑๑ คน เห็นด้วยอย่างยิ่งในการนำความรู้เรื่องการมีประชากรมากเกินไปและการมีขนาดครอบครัวเล็กสอนในโรงเรียน ขณะที่ครูอีก ๓ คน เห็นด้วยและไม่มีครูคนใดเลยที่ตอบว่าไม่เห็นด้วย^๒ ประเทศเกาหลี Central Education Research Institute พบว่า ครูประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ๓๘.๑% เห็นว่าควรสอน "ความรู้เรื่องประชากร" ตั้งแต่มัธยมศึกษาตอนต้นเป็นต้นไป ๓๘.๔% เห็นว่าควรสอน "ข้อมูลทางประชากร" ตั้งแต่มัธยมศึกษาตอนต้นเป็นต้นไป ๔๑.๑% เห็นว่าควรสอน "ปัญหาที่มีประชากรมากเกินไป" ตั้งแต่มัธยมต้น เป็นต้นไป ๓๕.๗% เห็นว่าควรสอน "วิธีแก้ปัญหาประชากรมากเกินไป" ตั้งแต่มัธยมศึกษาตอนปลายเป็นต้นไป ๔๐.๔% เห็นว่าควรสอนเรื่อง "ความสำคัญของการวางแผนครอบครัวตั้งแต่มัธยมศึกษาตอนต้น ส่วนเรื่อง "วิธีการวางแผนครอบครัว" ครูส่วนมาก (๔๗.๑%) เห็นว่าควรสอนตั้งแต่มัธยมศึกษาตอนปลายเป็นต้นไป" Korean Educational Development Institute พบว่า ครูมัธยมศึกษาตอนปลาย (๘๘.๔%) ต้องการให้สอน

^๑Kap Suk Koh and Hee Wan Kwon, "A Study of the Elites' Opinion Regarding the Population Problem, Family Planning and Value of Children," p.129-136.

^๒Thomas Poffenberger and others, "Population Awareness Among Secondary Students in an Indian Village : A Preliminary Report," p. 152.

^๓Central Education Research Institute, "Project Curriculum Improvement for Population Education in Elementary and Secondary Schools of Republic of Korea," p.14-18.

ประชากรศึกษามากกว่าครูประถมศึกษา (๘๕.๖%) และมัธยมศึกษาตอนต้น (๘๕.๐%)^๑ การสำรวจความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมของครูมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลายต่อประชากรศึกษาและการวางแผนครอบครัว ในประเทศเกาหลี พบว่า ครูมัธยมศึกษาตอนต้น (๒๓%) เป็นกลุ่มที่เห็นด้วยกับการสอนประชากรศึกษาในระดับการศึกษาขั้นต้น ๆ หรือสอนทุกระดับมากกว่าครูมัธยมศึกษาตอนปลาย (๑๕%) และครูสังคมศึกษา ๘๕% ต้องการให้สอนประชากรศึกษาในโรงเรียนมากที่สุด^๒ การสำรวจความรู้และทัศนคติของครูมัธยมศึกษาตอนต้นต่อปัญหาประชากรในสาธารณรัฐเกาหลี พบว่า ครูที่สอนวิชาค่านิยมวิทยาศาสตร์และศิลป มีความตระหนักต่อปัญหาประชากรน้อยกว่าครูที่สอนสังคมศาสตร์ ครู ๕๔% เห็นด้วยว่าประชากรศึกษาเป็นวิธีการที่ดีที่สุดที่จะแก้ไขปัญหาประชากร^๓ ในปี ค.ศ. 1970 National Family Planning Center พบว่า ครูมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายส่วนใหญ่ เห็นด้วยอย่างมากกับการสอนเนื้อหาด้านประชากรและการวางแผนครอบครัวในโรงเรียน ๗๕% เห็นควรเพิ่มเนื้อหาเกี่ยวกับประชากรในหลักสูตรของโรงเรียน^๔

^๑Socil Kim and others, "Finding on Demonstration of Population Education in Elementary and Secondary Schools," p. 17-18.

^๒Tae Ryong Kim and Kyoung Sik Cho, "Knowledge, Attitude and Behavior of Middle and High School Teacher with Regard to Population and Family Planning Education," p.58-67.

^๓Young Horn Park and other, "Project Report : A Survey on the Secondary School Teachers' Knowledge of, And Attitude Toward, Population Problem," p. 22-37.

^๔Hyun Ki Piak, "Population Education in the Formal School System of Korea : A Review" New Horizons in Population Education : An Exploration of Community Approaches to Young People, Tokyo, 1973, p. 46.

๒. ลักษณะทางประชากร

๒.๑ อายุ การวิจัยพบว่า อายุเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความรู้ ความเข้าใจและทัศนคติต่อประชากรศึกษาเป็นอย่างมาก ดังตัวอย่าง เช่น ในประเทศเกาหลี ได้มีการสำรวจความรู้และทัศนคติของครูระดับมัธยมศึกษาต่อปัญหาประชากรและพบว่า ครูที่มีอายุน้อยมีระดับความต้องการที่จะให้มีการสอนประชากรศึกษาในโรงเรียนสูงมาก และครูอายุน้อยใช้วิธีการสอนแบบอภิปรายมากกว่าครูอายุมาก ครูอายุมากให้ความสนใจต่อเรื่องใกล้ตัว คือ ความหนาแน่นของประชากรในท้องที่ที่เขาอยู่ ขณะที่ครูอายุน้อยมักให้ความสนใจเรื่องสาเหตุของการเติบโตของประชากร และความรู้เรื่องการควบคุมจำนวนประชากร^๑ Central Education Research Institute ของประเทศเกาหลี พบว่า ในเรื่องจำนวนประชากรในอุดมคตินั้น ครูอายุน้อยให้ความเห็นว่าประเทศเกาหลีควรมีประชากรจำนวนน้อยกว่าปัจจุบันเป็นจำนวนร้อยละของผู้ตอบมากกว่าครูอายุมาก และทั้งครูอายุน้อยและครูอายุมาก ต่างเชื่อเช่นเดียวกันว่า ปัญหาประชากรเป็นปัญหาที่รุนแรง^๒ สำหรับใน ประเทศอินเดีย Shri Babubhai Patel ได้ศึกษาการยอมรับและการถือปฏิบัติในเรื่องการวางแผนครอบครัว ของครูระดับมัธยมศึกษาในเขตชนบทของ Baroda Taluka พบว่า กลุ่มอายุ ๓๑-๔๐ ปี และอายุ ๔๑-๕๐ ปี เป็นกลุ่มที่เข้าใจในวิธีการวางแผนครอบครัวมากกว่ากลุ่มอื่น ๆ^๓ และ Dr. Mrs. M.S. Warty แห่งมหาวิทยาลัยบาโรดา ได้ทำการสำรวจ

^๑Young Horn Park and others, "Project Report : A Survey on the Secondary School Teacher's Knowledges of, Attitude Toward, Population Problem," p.34.

^๒Central Education Research Institute, "Project in Curriculum Improvements for Population Education in the Elementary and Secondary Schools of the Republic of Korea" p. 14-16.

^๓S.S Baxi, "A Study of Population Awareness Among the Mother of STDxth Students of the Varnama High School" p. 48.

ทัศนคติของประชากรในเขตหมู่บ้าน ๒ แห่ง คือ Vernama และ Itola ในเขต Baroda District ประเทศอินเดียที่มีต่อเรื่องขนาดครอบครัวเล็ก พบว่า ผู้ที่มีอายุมากที่สุดมีทัศนคติสนับสนุนการมีขนาดครอบครัวเล็กน้อยที่สุด แต่กลุ่มที่มีอายุน้อยที่สุดเป็นกลุ่มที่เห็นด้วยกับการมีครอบครัวขนาดเล็กมากที่สุด รองลงมาคือกลุ่มอายุปานกลาง นอกจากนี้ยังพบว่ากลุ่มที่มีอายุน้อย เป็นกลุ่มที่เข้าใจวิธีการและเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนครอบครัวได้ดีที่สุดและพบว่ากลุ่มที่ปฏิบัติ เกี่ยวกับการคุมกำเนิดมากที่สุด คือกลุ่มอายุ ๓๑-๓๕ ปี และ ๔๑-๔๕ ปี^๑

๒.๒ เพศ จากการวิจัยพบว่า เพศเป็นปัจจัยทางด้านประชากรที่มีอิทธิพลต่อความรู้ ความเข้าใจ และทัศนคติทางด้านประชากร ดังตัวอย่างเช่น ประเทศไทย ชัยวัฒน์ ปัญจพงษ์ ได้ศึกษาเรื่อง "ความรู้และทัศนคติด้านประชากรศึกษาของนักเรียนอาชีวศึกษาชั้นปีสุดท้ายในเขตนครหลวง กรุงเทพมหานคร" พบว่า นักเรียนอาชีวะชายของโรงเรียนอาชีวะชายเป็นกลุ่มที่มีทัศนคติเห็นด้วยกับปัญหาประชากรต่ำที่สุด คือ อัตราร้อยละ ๕๑.๕ และนักเรียนหญิงของโรงเรียนอาชีวะแบบสหศึกษา เป็นกลุ่มที่มีทัศนคติเห็นด้วยสูงที่สุด คือ อัตราร้อยละ ๕๕.๐ ในเรื่องความรู้เกี่ยวกับประชากร ปรากฏว่า นักเรียนหญิงของโรงเรียนอาชีวะหญิง เป็นกลุ่มที่ตอบได้คะแนนต่ำสุด คือได้ ๔.๕๓๘ คะแนน หรือ ๖๑.๗% ของคะแนนเต็ม นักเรียนชายของโรงเรียนอาชีวะชาย เป็นกลุ่มที่ตอบได้คะแนนเฉลี่ยสูงที่สุด คือได้ ๕.๓๘๗ คะแนน หรือ ๖๗.๓% ของคะแนนเต็ม^๒ ในประเทศเกาหลี Central Education Research Institute พบว่า ครูสตรีให้ความเห็นว่า ประเทศเกาหลีควรมีประชากรจํานวนน้อยกว่าปัจจุบันเป็นจํานวนร้อยละของผู้ตอบมากกว่าครูชาย และครูส่วนมาก (๘๕.๔%) เชื่อว่าปัญหาประชากรเป็นปัญหารุนแรง ความเชื่อนี้ไม่แตกต่างกัน

^๑Ibid., p.39.

^๒ชัยวัฒน์ ปัญจพงษ์, "ความรู้และทัศนคติด้านประชากรศึกษาของนักเรียนอาชีวศึกษาชั้นปีสุดท้ายในเขตนครหลวงกรุงเทพมหานคร", วารสารประชากรศึกษา, ปีที่ ๒, ฉบับที่ ๓, พฤษภาคม, ๒๕๑๘, หน้า ๑๕๘-๑๕๙.

ระหว่างครูชายกับครูหญิง^๑ การศึกษาทัศนคติของครูและนักเรียนในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาต่อเรื่องประชากรในสาธารณรัฐเกาหลี พบว่า นักเรียนหญิง (๑๗.๕๒%) ตระหนักว่าการเพิ่มประชากรจะมีผลต่อปัญหาสังคมใกล้เคียงกับนักเรียนชาย (๑๗.๔๗%)^๒ การศึกษาทัศนคติของนักศึกษาในวิทยาลัยครู วิทยาลัยพยาบาล และนักศึกษาคณะเกษตรศาสตร์ ในสาธารณรัฐเกาหลี โดยใช้ระดับความเชื่อมั่นที่ .๐๑ พบว่า นักศึกษาหญิงในทุกกลุ่มการศึกษา เป็นกลุ่มที่เห็นด้วยกับการวางแผนครอบครัวและการมีบุตร ๒ คน และปรากฏว่า ความแตกต่างทางด้านเพศมีอิทธิพลมากกว่าสาขาวิชาที่เรียน^๓ ในประเทศอินเดีย การศึกษาเรื่องการนำโครงการประชากรศึกษาลงชุมชน พบว่า นักเรียนชาย ๕๖% เห็นว่าประชากรของประเทศอินเดียเพิ่มขึ้นในอัตราเร็วเกินไป ขณะที่นักเรียนหญิง ๑๐๐% เห็นด้วย มีนักเรียนชาย ๘๓% ที่เห็นว่าปัญหาประชากรเป็นปัญหาที่มีความรุนแรงมาก ขณะที่นักเรียนหญิง ๕๒% เห็นด้วย^๔ การศึกษาความตระหนักต่อเรื่องประชากรของนักเรียนระดับ ๑๐ (standard X) ใน

^๑Central Education Research Institute, "Project in Curriculum Improvements for Population Education in the Elementary and Secondary Schools of the Republic of Korea," p.13-14.

^๒Se Ho Sin and others, "A Survey of Population consciousness of Students' and Teachers' in the Elementary and Secondary School," p.7.

^๓Kyung Sik Lee, "Relationships Between Specialization and Attitude Toward Population Related Issue Among Professional Students in Korea," p.160.

^๔Thomas Poffenberger and others, "Population Awareness Among Secondary Students in an Indian Village : A Preliminary Report," p.1-2.

Varnama High School อินเดียพบว่า นักเรียนหญิง (๗๓%) มีความตระหนักว่าประชากร เป็นปัญหาของประเทศมากกว่านักเรียนชาย (๗๑%) และต้องการให้มีการสอนเรื่องการ วางแผนครอบครัวในโรงเรียนมากกว่านักเรียนชาย รวมทั้งให้ความสำคัญต่อปัญหาประชากร เป็นปัญหาสำคัญอันดับหนึ่ง ขณะที่นักเรียนชายเพียง ๑๔% เท่านั้น ที่ตอบว่าปัญหาดังกล่าว สำคัญเป็นอันดับที่หนึ่ง^๑ Pohman และ Rao ได้ศึกษาทัศนคติของครูชายและครูหญิงของ ประเทศอินเดียต่อเรื่องประชากรพบว่า ครูชาย ๗๓% และครูหญิง ๘๒% เห็นว่าประเทศ อินเดียมีประชากรมากเกินไป^๒ Dr. Mrs. M.S. Warty พบว่า การปลูกฝังทัศนคติ เรื่องการมีครอบครัวขนาดเล็กในเขตหมู่บ้าน Varnama และ Itola ซึ่งอยู่ในชนบท ของประเทศอินเดียอาจทำได้ และปรากฏว่าผู้ชายมีทัศนคติเห็นด้วยกับการมีขนาดครอบครัว เล็กมากกว่าผู้หญิง^๓ ในสหรัฐอเมริกา Poffenbuger, Bachman และ Weiss ได้ ศึกษาความรู้ ทัศนคติของนักเรียนชายที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐ- อเมริกาต่อภาวะประชากร พบว่า นักเรียนชายเห็นว่าประชากรของสหรัฐฯ เพิ่มขึ้นอย่าง รวดเร็วมาก และ ๔๐% เห็นว่าประชากรของสหรัฐอเมริกาควรอยู่คงที่ได้แล้ว และมีความ เห็นว่าปัญหาประชากรเป็นปัญหาที่สำคัญเป็นอันดับ ๑๐ เมื่อเปรียบเทียบกับปัญหาต่าง ๆ ที่ สหรัฐอเมริกากำลังเผชิญอยู่^๔ ในประเทศอินเดีย Udai Pareek และ T. Venkateswara Rao

^๑Vithalbai R. Patel, "A Study of Population Awareness of Pupils of STDx At Varnama High School," p. 60-64.

^๒Chaiwat Panjapongse and Narong Tiensong, "Thailand : Population and Population Education," p. 54.

^๓S.S Baxi, "A Study of Population Awareness Among the Mother of STDxth Students of the Varnama Village High School," p. 38.

^๔Chaiwat Panjapongse and Narong Tiensong, "Thailand : Population and Population Education," p.54.

ได้สำรวจทัศนคติของครูใน Patna Akhtar, Sinda and Islam เมื่อปี ค.ศ. ๑๙๗๐ พบว่า ครูชาย ๔๐% และครูหญิง ๘๖% มีทัศนคติเห็นด้วยกับการวางแผนครอบครัว^๑ ใน ประเทศอิหร่าน Mr. Robert Gillespie และ Dr. Mehdi Loghmani พบว่า แม้ครูในเขตเมือง Esfahan ของประเทศอิหร่าน จะมีความเชื่อว่าโครงการวางแผนครอบครัวจะช่วยส่งเสริมอนามัยครอบครัวและช่วยในการเติบโตของประชากรข้างล่างก็ตาม แต่มีครูสตรีเพียง ๕๐% และครูชายเพียง ๗๔% เท่านั้น ที่เชื่อว่าผู้นำชาวมุสลิมควรจะสนับสนุนโครงการวางแผนครอบครัว^๒ ประเทศอินเดีย ได้ศึกษาทัศนคติของผู้สมรสแล้วต่อขนาดครอบครัวและการวางแผนครอบครัวในไนโรบี พบว่า ชายที่สมรสแล้วตอบว่าขนาดครอบครัวที่เหมาะสม ควรมีบุตร จำนวน ๖.๒ คน ขณะที่สตรีสมรสแล้วตอบว่า ควรมีบุตร ๖.๖ คน และประมาณครึ่งหนึ่งของกลุ่มตัวอย่างไม่เคยมีความรู้ด้านวิธีการวางแผนครอบครัวมาก่อนเลย ชายที่สมรสแล้ว ๗๔% หญิงที่สมรสแล้ว ๕๐% ต้องการมีความรู้เพิ่มเติมในเรื่องการวางแผนครอบครัว^๓

๒.๓ สถานภาพสมรส การวิจัยพบว่า โดยทั่วไปแล้วสถานภาพสมรสมีความสัมพันธ์กับความรู้ ความเข้าใจและทัศนคติต่อเรื่องประชากรศึกษา กล่าวคือ Central Education Research Institute ประเทศเกาหลี พบว่า ครูที่แต่งงานแล้ว และมี

^๑Udia Pareek and T. Venkateswara Rao, "Research Relevant to Population Education : Survey From India", Indian Institute of Management, Ahmedabad, 1975, p.29.

^๒Robert Gillespie and Mehdi Loghmani, "The Esfahan Communication Projects," Appendix 3, p.1.

^๓Chaiwat Panjapongse, and Narong Tiensong, "Thailand : Population and Population Education," p.51.

ลูกน้อยหรือต้องการมีลูกน้อย มีแนวโน้มที่จะเชื่อว่าปัญหาประชากรเป็นปัญหาที่รุนแรงเพียงเล็กน้อยหรือไม่รุนแรงเลย ส่วนครูที่แต่งงานแล้ว และมีลูกมากหรือต้องการมีลูกมากกลับมีแนวโน้มที่จะเชื่อว่าปัญหาประชากรเป็นปัญหาที่รุนแรงของประเทศมากกว่า สำหรับครูโสดนั้น มีแนวโน้ม ๓ ประการ (๑) ไม่มีครูคนใดเลยที่เชื่อว่าปัญหาประชากรไม่เป็นปัญหาที่รุนแรงของประเทศ (๒) ครูส่วนมากเชื่อว่าปัญหานี้รุนแรง และ (๓) ครูที่ต้องการลูกมากขึ้น มีแนวโน้มที่จะเชื่อว่าปัญหาประชากรเป็นปัญหาที่รุนแรงเพิ่มขึ้นด้วย^๑ Dr. Mrs. M.S. Warty ได้สำรวจทัศนคติของประชากรในหมู่บ้าน Vernama และ Itola ของประเทศอินเดีย ต่อเรื่องการมีครอบครัวขนาดเล็ก พบว่า ผู้ที่เป็นโสด มีทัศนคติต่อเรื่องนี้ดีกว่าผู้ที่สมรสแล้ว ทั้งนี้ เพราะผู้ที่เป็นโสดอาศัยอยู่กับครอบครัวที่กำลังมีการพัฒนาแนวความคิด^๒

๓. ลักษณะทางเศรษฐกิจ

เป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่ง ที่มีอิทธิพลต่อความรู้ ความเข้าใจและทัศนคติต่อประชากรศึกษา กล่าวคือ ประเทศอินเดีย Shri Babubhai Patel ได้ศึกษาการยอมรับและการถือปฏิบัติในเรื่องการวางแผนครอบครัวของครูระดับมัธยมศึกษาในเขตชนบทของ Baroda Takula พบว่า ครูที่มีรายได้ระหว่าง ๑,๐๐๐-๔,๐๐๐ รูปี มีความเข้าใจต่อเรื่องการวางแผนครอบครัว มากกว่ากลุ่มที่มีรายได้ระหว่าง ๕,๐๐๐-๑๐,๐๐๐ รูปี^๓ M.J. Pathak พบว่า ผู้ที่สนใจเรื่องเกี่ยวกับประชากรระดับครอบครัว จำนวน ๑๒ คน

^๑Central Education Research Institute, "Project in Curriculum Improvements For Population Education in the Elementary and Secondary Schools of the Republic of Korea," p.13-15.

^๒S.S Baxi, "A Study of Population Awareness Among the Mother of STDxth Students of the Varnama Village High School," p. 38.

^๓Ibid., p. 47.

มี ๗ คน (๔๘.๓%) มีรายได้เกิน ๑,๐๐๐ รูปี ๕ คน (๔๑.๓%) มีรายได้ระหว่าง ๑,๐๐๐-๔,๐๐๐ รูปี ผู้ที่สนใจเรื่องเกี่ยวกับประชากรระดับหมู่บ้าน มี ๑๔ คน ในจำนวนนี้ ๓ คน (๑๖.๓%) มีรายได้ไม่ถึง ๑,๐๐๐ รูปี และ ๑๕ คน (๘๓.๓%) มีรายได้ระหว่าง ๑,๐๐๐-๔,๐๐๐ รูปี สำหรับผู้ที่สนใจเรื่องประชากรในระดับชาติมี ๑๐ คน ในจำนวนนี้ ๓ คน (๓๐%) มาจากกลุ่มที่มีรายได้ระหว่าง ๑,๐๐๐-๔,๐๐๐ รูปี และอีก ๖ คน หรือประมาณ ๖๐% ของผู้มีรายได้ ๔,๐๐๐-๑๐,๐๐๐ รูปี และมีอีก ๑๐% (๑ คน) ของผู้มีรายได้สูงกว่า ๑๐,๐๐๐ รูปี สนใจเรื่องประชากรระดับชาติ จากการศึกษาสรุปได้ว่า รายได้ยิ่งสูงความสนใจต่อเรื่องประชากรที่ยิ่งพัฒนามากขึ้น^๑

๔. สื่อมวลชน

เป็นแหล่งสำคัญที่มีอิทธิพลต่อความรู้ ความเข้าใจ และทัศนคติต่อประชากร ดังตัวอย่างเช่น ประเทศไทย นายแพทย์ เทพพนม เมืองแมน พบว่า นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ส่วนใหญ่ได้รับความรู้เรื่องเพศศึกษาจากสื่อมวลชน (หนังสือพิมพ์ ภาพยนตร์ โทรทัศน์ วิทยุ แผ่นภาพโฆษณา)^๒ การสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวการจัดประชากรศึกษาสำหรับระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ติดตามข่าวคราวเคลื่อนไหวเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวโดยการอ่านจากเอกสารและหนังสือบทความในหนังสือพิมพ์ และติดตามรายการวิทยุ-โทรทัศน์^๓ การศึกษาความรู้ ทัศนคติ และความเชื่อ

^๑M.J. Pathak, "A Study of Population Awareness Among Fathers of Students of Standard x at Varnama Village," p.102-103.

^๒ประภาเพ็ญ สุวรรณ, "การตัดสินใจ, สิ่งที่การศึกษาควรจะเน้นและประชากรศึกษา" หน้า ๑๑๔.

^๓เฉลียว บุรีภักดิ์, สวัสดิ์ จงกล และนางสาวฉวีพร ตัดทเศรษย์, รายงานการวิจัย "สำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวการจัดประชากรศึกษา สำหรับระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา," วารสารประชากรศึกษา, ปีที่ ๑, ฉบับที่ ๖, กรกฎาคม ๒๕๑๗, หน้า ๓๗๒.

ของครูมัธยมศึกษาที่มีต่อประชากรศึกษาและการวางแผนครอบครัว พบว่า แหล่งที่ครูได้รับความรู้เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว ส่วนมากได้จากหนังสือพิมพ์และนิตยสารประมาณร้อยละ ๘๒ ได้จากเพื่อนประมาณ ร้อยละ ๕๔ ได้จากครู อาจารย์ และพ่อแม่มีจำนวนน้อยมาก ประมาณร้อยละ ๑๖ และ ร้อยละ ๘ เท่านั้น^๑ มหาวิทยาลัยมิชิแกนและมหาวิทยาลัยบาโรคา พบว่า นักเรียนระดับ ๑๑ ส่วนใหญ่ได้รับฟังเรื่องความกดดันเนื่องมาจากปัญหาประชากรจากบิดามารดา ซึ่งมักจะพูดถึงปัญหาด้านการเงินและการแต่งงาน^๒ ใน ประเทศสหรัฐอเมริกา การสำรวจความรู้ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเมืองและชนบทเมืองของมลรัฐนิวยอร์กและนิวเจอร์ซีย์ พบว่า นักเรียน ๓ ใน ๔ ได้รับความรู้ด้านประชากรจากวิทยุและโทรทัศน์ อีก ๓ ใน ๔ ได้รับความรู้จากหนังสือและนิตยสาร มีเพียง ๒ ใน ๓ ที่ตอบว่า ได้รับความรู้จากครู^๓ ในประเทศญี่ปุ่น ปี ค.ศ. ๑๙๖๔ Mainichi Newspaper พบว่า แพทย์ พยาบาล ศูนย์สุขภาพอนามัย สมาคมสตรี กลุ่มเพื่อน และแหล่งข่าวต่าง ๆ เป็นที่มาของข้อมูลเกี่ยวกับการควบคุมการเจริญพันธุ์^๔ Dayal พบว่า แหล่ง

^๑สุกชัย สุกรวธรรม และบุญธรรม กิจปริดาบริสุทธิ, "ความรู้ ทัศนคติ และความเชื่อของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีต่อประชากรศึกษาและการวางแผนครอบครัว," หน้า ๕๐.

^๒S.S. Baxi "A Study of Population Awareness Among the Mother of STDxth Students of the Varnama Village High School," p. 48.

^๓Stephen Viederman, "Need Research in Population Education," p. 1.

^๔Hisao. Aoki "A Study of Population Awareness," New Horizons in Population Education : An Exploration of Young People., International Planned Parenthood Federation, Tokyo, Japan, September, 1973, p. 26.

ความรู้เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวที่สำคัญที่สุดของครู คือ เพื่อนและการโฆษณาประชาสัมพันธ์^๑ ประเทศเกาหลี การศึกษาความรู้และทัศนคติของครูมัธยมศึกษาต่อปัญหาประชากรพบว่า ครูได้รับความรู้ด้านประชากรศึกษาจากสื่อมวลชนมากกว่าได้รับจากการเข้าร่วมในโครงการประชากรศึกษา^๒

แนวความคิดที่สำคัญในวิทยานิพนธ์

ประชากรศึกษา คือ นวัตกรรมทางการศึกษาประเภทหนึ่ง เพราะเป็นวิชาใหม่ และโครงการใหม่ ซึ่งไม่เคยมีมาก่อนในประเทศไทย หรือแม้ในต่างประเทศก็ตาม ประชากรศึกษาเป็นวิชาที่ใหม่ทั้งเนื้อหา เป้าหมาย และต้องการนวัตกรรมการสอนที่ค่อนข้างจะพิเศษไปจากวิชาอื่น ๆ บางวิชา^๓ โดยเหตุที่ครูเป็นหลักที่สำคัญยิ่งทางการศึกษาความสำเร็จในการนำหลักสูตรการศึกษาใหม่ ซึ่งประกอบด้วยความคิดรวบยอดเกี่ยวกับการมีขนาดครอบครัวเล็กให้นักเรียนยอมรับนั้น จะได้ผลอย่างจริงจังและมีประสิทธิภาพหรือไม่ขึ้นอยู่กับความสามารถของครูเป็นสำคัญ^๔ ประกอบกับเด็กนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาเป็นวัยที่อย่างรู้การคิดอย่างมีเหตุผล มีความพร้อมที่จะรับผิดชอบในการแก้ปัญหา

^๑Chaiwat Panjapongse and Narong Tiensong, "Thailand : Population and Population Education," p.56.

^๒Young Horn Park and others, "Project Report ; A Survey of the Secondary School Teacher's Knowledge of, Attitude Toward, Population Problem," p.32.

^๓ชัยวัฒน์ ปัญจพงษ์, "ประชากรศึกษา คือนวัตกรรมทางการศึกษาประเภทหนึ่ง" วารสารประชากรศึกษา, ปีที่ ๒, ฉบับที่ ๔, กรกฎาคม ๒๕๑๔, หน้า ๑๗๓.

^๔E.W. Franklin, "Handbook : Population Education for Secondary Teachers' Colleges in India," World Confederation of Organizations of Teaching Profession, Morges, Switzerland, 1972, p.12.

ต่าง ๆ ได้ และยังเป็นระดับซึ่งพร้อมที่จะรับและสอดแทรกแนวความคิดระดับสูง^๑ การให้ความรู้แก่เด็กนักเรียนในระดับนี้จึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งที่จะเปลี่ยนแปลงความรู้ ความเข้าใจ และทัศนคติของเด็กต่อเรื่องประชากร ครูจึงจำเป็นต้องมีความรู้ดีต่อเรื่องความกีดขวางยอกทางด้านประชากร เพื่อจะได้เป็นผู้ปลูกฝังความรู้และเสริมสร้างพฤติกรรมของเด็กนักเรียนในโรงเรียนต่อเรื่องดังกล่าว^๒

* ดังนั้น จึงเป็นการสมควรอย่างยิ่งที่จะศึกษาว่า ครูมัธยมศึกษา มีความรู้ ความเข้าใจ และทัศนคติต่อประชากรศึกษาในทิศทางใด โดยเฉพาะครูในท้องที่จังหวัดต่าง ๆ ในเขตการศึกษา ๖ สังกัดกรมสามัญศึกษา อันประกอบด้วย ๗ จังหวัด คือ สระบุรี ลพบุรี ชัยนาท พระนครศรีอยุธยา สิงห์บุรี อ่างทอง และอุทัยธานี ซึ่งเป็นจังหวัดในภาคกลางและอยู่ใกล้กรุงเทพมหานคร ศูนย์รวมของความเจริญก้าวหน้าทางด้านศิลป วิทยาการ และความเจริญด้านอื่น ๆ อีกน่านี้นักการ ครูมัธยมศึกษาในท้องที่จังหวัดต่าง ๆ นี้จะเป็นสื่อกลางที่จะนำความรู้ ความเข้าใจ ในเรื่องประชากรไปสู่เด็กทั้งในเขตเมืองและเขตชนบท ดังนั้น ความรู้ ความเข้าใจ และทัศนคติของครูต่อประชากรศึกษา จึงเป็นสิ่งที่ควรได้รับความสนใจ และศึกษาหาข้อเท็จจริงเป็นอย่างยิ่ง

ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มุ่งศึกษา ความรู้ ความเข้าใจ และทัศนคติของครูมัธยมศึกษา ตอนต้นและตอนปลาย โดยสุ่มตัวอย่างจากครูมัธยมศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาในเขตการศึกษา ๖ ในปีการศึกษา ๒๕๒๒ ซึ่งประกอบด้วยโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตจังหวัดต่าง ๆ รวม ๗ จังหวัด คือ สระบุรี ลพบุรี ชัยนาท พระนครศรีอยุธยา

^๑ สมคิด อิศระวัตน์, รายงานการวิจัยเรื่อง "การสอดแทรกประชากรศึกษาในด้านหลักสูตรสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น" หน้า ๓๐๔.

^๒ Ad Hoc Committee on Population Education Ministry of Education. "Population Education in Thailand : Historical Development and Institution-Wise Activities" Bangkok, January, 1974, p. 53.

สิงหนบุรี อ่างทองและอุทัยธานี ซึ่งมีโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา รวมทั้งสิ้น ๑๐๖ โรงเรียน และมีครูรวมทั้งสิ้น ๔,๑๒๐ คน การศึกษาครั้งนี้จะศึกษาจากปัจจัยต่าง ๆ ดังนี้คือ

๑. ปัจจัยทางสังคม

๑.๑ การศึกษา คือระดับการศึกษาและประสบการณ์ในการศึกษาด้านประชากร

๑.๒ เขตที่อยู่อาศัย คือ เขตเมือง และเขตชนบท

๑.๓ ลักษณะงานที่ทำ คือ สาขาวิชาที่สอน และระดับชั้นที่สอน

๒. ปัจจัยทางเศรษฐกิจ

เกี่ยวกับรายได้ของตนเอง รายได้ของคู่สมรส

๓. ปัจจัยทางประชากร

๓.๑ อายุ

๓.๒ เพศ

๓.๓ สถานภาพสมรส

๓.๔ จำนวนบุตร

๔. ปัจจัยอื่น ๆ เช่น สื่อมวลชน , การติดต่อกับสังคมภายนอก

วัตถุประสงค์ของการทำวิจัย

๑. ต้องการทราบว่า ครูมัธยมศึกษาที่มีลักษณะทางสังคม เศรษฐกิจ และประชากรต่างกัน จะมีความรู้ ความเข้าใจ และทัศนคติต่อประชากรศึกษาต่างกันหรือไม่

๒. ต้องการทราบว่า ครูมัศึกษามีทัศนคติอย่างไรต่อการสอนวิชาประชากรศึกษา และหลักสูตรประชากรศึกษาระดับมัธยมศึกษาที่กำหนดโดยผู้บริหารระดับสูง

๓. ต้องการทราบความคิดเห็นของครูมัธยมศึกษาต่อการบรรจุเนื้อหาวิชาต่าง ๆ อาทิเช่น คุณภาพชีวิต สิ่งแวดล้อม การวางแผนครอบครัว และเพศศึกษา ในวิชาประชากรศึกษา

สมมติฐาน

ในการทำวิทยานิพนธ์ ผู้เขียนได้ตั้งสมมติฐานไว้ดังนี้

๑. ครูมัธยมศึกษาในเขตเมืองน่าจะมีความรู้ ความเข้าใจ และทัศนคติที่ดีต่อประชากรศึกษา มากกว่าครูที่อยู่ในเขตชนบท
๒. ครูมัธยมศึกษาที่มีระดับการศึกษาสูง หรือเคยมีประสบการณ์ในการศึกษาด้านประชากรมาก่อนน่าจะมีความรู้ ความเข้าใจ และทัศนคติที่ดีต่อวิชาประชากรศึกษามากกว่าครูที่มีระดับการศึกษาต่ำ หรือไม่เคยมีประสบการณ์ในการศึกษาด้านประชากรมาก่อน
๓. ครูที่สอนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายน่าจะมีความรู้ ความเข้าใจ และทัศนคติต่อประชากรศึกษามากกว่าครูที่สอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
๔. ความรู้ ความเข้าใจ และทัศนคติต่อประชากรศึกษาน่าจะไม่ต่างกันตามเพศ
๕. ครูมัธยมศึกษาที่มีอายุต่างกัน น่าจะมีความรู้ ความเข้าใจ และทัศนคติต่อประชากรศึกษาต่างกัน
๖. ครูที่สมรสแล้วน่าจะมีความรู้ ความเข้าใจ และทัศนคติต่อประชากรศึกษามากกว่าครูโสด
๗. ครูที่อ่านหนังสือพิมพ์ และฟังวิทยุเป็นประจำน่าจะมีความรู้ ความเข้าใจ และทัศนคติต่อประชากรศึกษามากกว่าครูที่อ่านหนังสือพิมพ์และฟังวิทยุน้อยกว่า
๘. ครูที่มีรายได้สูงกว่าน่าจะมีความรู้ ความเข้าใจ และทัศนคติต่อประชากรศึกษามากกว่าครูที่มีรายได้น้อยกว่า

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัยนี้

๑. การวิจัยครั้งนี้จะช่วยให้ทราบว่า ครูมัธยมศึกษาซึ่งมีลักษณะทางสังคม เศรษฐกิจและประชากรต่างกันจะมีความรู้ ความเข้าใจ และทัศนคติต่อประชากรศึกษาและภาวะประชากรแตกต่างกันหรือไม่ และเบี่ยงเบนไปในทิศทางใด

๒. เป็นแนวทางให้กับนักวิชาการ นักบริหารการศึกษา และผู้บริหารระดับสูง ทราบว่า ครูมีความรู้ ความเข้าใจ และมีทัศนคติต่อประชากรศึกษาอย่างไร ซึ่งจะเป็นแนวทางสำคัญในการแก้ไข ปรับปรุง และส่งเสริมโครงการประชากรศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

๓. จะเป็นแนวทางที่ชี้ให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของการสอนประชากรศึกษาในระบบโรงเรียน และทำให้ทราบว่าครูมีความพร้อมที่จะสอนประชากรศึกษาหรือยัง

๔. ข้อมูลที่ได้รับจะชี้ให้เห็นถึงจุดดีและจุดบกพร่องของครูในการให้ความรู้ทางด้านประชากรแก่เด็ก ซึ่งจะช่วยให้ผู้ที่จะเป็นครูในอนาคต หรือผู้ที่กำลังเป็นครูอยู่ได้มีแนวทางที่เป็นประโยชน์ในการให้ความรู้ด้านประชากรแก่นักเรียน

๕. ข้อมูลที่ได้รับจะเป็นประโยชน์ต่อรัฐบาลและผู้บริหารการศึกษาในอันที่จะส่งเสริมนโยบายประชากรศึกษาของชาติ

คำจำกัดความในวิทยานิพนธ์

ความรู้ ความเข้าใจ หมายถึง การรับรู้ในสิ่งที่ได้มาจากการศึกษาและสิ่งแวดล้อมในสังคม ซึ่งการรับรู้และความเข้าใจจะเหมือนกันหรือแตกต่างกันไปเล็กน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับบุคคลและแหล่งความรู้ที่ได้รับมา

ทัศนคติ หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดของบุคคลที่มีต่อสิ่งที่รับรู้มา ความรู้สึกนั้นมีลักษณะเป็นการประเมินค่า โดยใช้การประเมินคุณค่าในจิตใจของแต่ละบุคคล

ประชากรศึกษา หมายถึง

๑. การศึกษา เกี่ยวกับภาวะประชากร ขนาด การกระจายตัว องค์ประกอบ และผลที่ตามมาหลังจากการเปลี่ยนแปลงประชากร การเพิ่มประชากร ตลอดจนผลที่เกิดจากการเพิ่มประชากรที่มีต่อสังคม

๒. การวางแผนครอบครัว ได้แก่ การจำกัดขนาดครอบครัวตามความเหมาะสม โดยวิธีการคุมกำเนิด การดำเนินการเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว และผลที่ตามมาภายหลังจากมีการวางแผนครอบครัวแล้ว

๓. เพศศึกษา หมายถึง การศึกษาเกี่ยวกับเรื่องเพศ โดยเน้นถึงการเจริญเติบโต และพัฒนาการทางเพศทั้งในด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม ซึ่งรวมถึงความรู้เกี่ยวกับการร่วมสัมพันธ์ทางเพศ ระบบอวัยวะสืบพันธุ์ ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องเพศรวมถึงการเจริญเติบโตและพัฒนาการทางเพศ

๔. หลักสูตรประชากรศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ส. ๓๖๑) และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ส. ๓๐๒)

ครูในเขตเมือง หมายถึง ครูที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเมือง

ครูในเขตชนบท หมายถึง ครูที่อาศัยอยู่นอกเขตเทศบาลเมืองและอำเภออื่น ๆ